

skej akadémie vied prispeli k etablovaní sa slovenského národopisu ako vedy. Ako dlhoročný pedagóg sa R. Bednárík podieľal na výchove celej tzv. zakladateľskej generácie slovenského národopisu.

Ladislav Mlynka

Prof. PhDr. Andrej MELICHERČÍK, CSc.

*1917 – †1966

Andrej Melicherčík po absolvovaní gymnaziálneho štúdia v Dolnom Kubíne v roku 1935 začal na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského študovať slovenčinu a nemčinu. V tom čase na fakulte pôsobil P. G. Bogatyrev, ktorého prednášky ho zaujali a ovplyvnený jeho prístupom už počas štúdia publikoval prácu *Niekoľko poznámok k ľudovému staviteľstvu na dolnej Orave*, ktorá vyšla v Národopisnom sborníku Matice slovenskej v roku 1939.

Po absolvovaní Filozofickej fakulty pôsobil ako stredoškolský profesor a v roku 1941 obhájil doktorskú dizertáciu *Funkčné premeny spevu na dnešnej dedine*. Po získaní doktorátu začal pracovať ako odborný asistent národopisu na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave, kde pôsobil do roku 1945. V tom čase absolvoval študijný pobyt v Nemecku a jedným z jeho výsledkov bola knižná publikácia *Teória národopisu* (Liptovský Sv. Mikuláš, 1945), ktorou sa habilitoval. Touto prácou priblížil aktuálne európske smery a prístupy európskej etnografie a folkloristiky.

Od roku 1945 pracoval v Matici slovenskej v Martine ako referent Národopisného odboru MS a od roku 1948 ako tajomník Matice slovenskej. V tomto období súčasne pôsobil ako súkromný docent na bratislavskej univerzite. V roku 1950 nastupuje v Bratislave do novoutvoreného Národopisného ústavu Slovenskej akadémie vied a umení ako jeho riaditeľ. V pedagogickej práci Andrej Melicherčík pokračoval od roku 1952 ako docent a od roku 1963 ako profesor folkloristiky na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského,

Predčasne zomrel 30. mája 1966 pri terénnom výskume so svojimi študentmi na rodnej Orave.

Výsledkom sústredeného štúdia živej zbojníckej tradície na Slovensku, s dôrazom na postavu Juraja Jánošíka, sú viaceré práce: *Jánošíkovská tradícia na Slovensku* (Bratislava, 1952), *Juraj Jánošík, hrdina protifeudálneho odboja slovenského ľudu* (Praha, 1956), *Jánošík junošík* (Bratislava, 1963) a ďalšie.

Andrej Melicherčík sa intenzívne venoval aj teoretickým otázkam folkloristiky, čomu venoval početné štúdie.

A. Melicherčík sa podieľal na viacerých edičných počinoch: viaceré vydania Dobšinského *Prostonárodných slovenských povestí*, Zátureckého *Slovenské príslavia, porekadlá a úslovia*, výbery zo slovenskej ľudovej slovesnosti a ľudostnej lyriky *Zo živých prameňov* a *V širom poli studienečka*, ku ktorým napísal obsiahle úvody, doslovy a poznámkové aparáty.

Komplexný pohľad na repertoárovú šírku folklórnych žánrov na Slovensku podáva jeho chrestomatia *Slovenský folklór* (SAV – Bratislava, 1959).

Plány A. Melicherčíka spracovať dejiny ľudovej kultúry na Slovensku a pripraviť komplexnú monografiu Oravy jeho náhlou smrťou ostali nenaplnené.

O rozvoj etnografie a folkloristiky sa A. Melicherčík zaslúžil aj organizačnou a koncepčnou prácou ako člen viacerých komisií, grémíí – bol členom vedeckej rady Národopisného ústavu Slovenskej akadémie vied, pracoval v redakčnej rade Slovenského národopisu, bol členom odbornej komisie pre etnografiu a folkloristiku pri Československej akadémii vied, členom Kolégia histórie Slovenskej akadémie vied, v roku 1958 patril k zakladajúcim členom Slovenskej národopisnej spoločnosti a v rokoch 1963 – 1966 bol jej podpredsedom a i.

Hana Hlôšková

Prof. PhDr. Ján MICHÁLEK, DrSc.

*1932

Ján Michálek v roku 1956 absolvoval štúdium histórie a národopisu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave a odvtedy až do odchodu do dôchodku v roku 2004 pôsobil ako vysokoškolský učiteľ na katedre, ktorá dnes nesie meno Katedra etnológie a kultúrnej antropológie FIF UK.

Vo svojom vedeckom diele sa venoval predovšetkým dejinám folkloristiky, teórii folkloristiky a jednotlivým žánrom ľudovej prózy. Kandidátsku dizertačnú prácu *Historická tematika v ústnom podaní na Podjavorinsko-Podbradlansku* obhájil v roku 1965. Ján Michálek v spolupráci s J. Olexom pripravil preklad medzinárodného katalógu rozprávok A. Aarneho a S. Thompsona *The Types of the Foltales* (1928), ktorý vyšiel v roku 1960. V roku 1971 vydal monografiu o memoráte ako o špecifickom rozprávačskom žánri: *Spomienkové rozprávanie s historickou tematikou* (Bratislava, 1971), ktorou sa habilitoval.

Ján Michálek pripravil viacero skrípt a učebných textov: *Dejiny etnografie a folkloristiky*. *Postavy, diela, inštitúcie* (Bratislava, 1990, 1994, 1998), *Tradícia a inovácia (štúdie o ľudovej kultúre)* (Bratislava, 2001). Editoval a doslov napísal